

LAS MA SOOJENDAN SIND/
LET ME WARM YOU

LAS MA SOOJENDAN SIND/ LET ME WARM YOU

märksõna: soojad suhted

Euroopa plaanib aastaks 2050 olla kliimaneutraalne ja selle saavutamiseks lepiti kokku Euroopa Liidu (EL) roheleppes, mis annab suuna ka EL-i investeringutele. See tähendab, et juba 30 aasta pärast peaksid meie hooned ja taristu jätkusuutlikult korraldatud olema ning linnaruumid heitgaasivabad.

Eesti valitsus kiitis 2020. aastal heaks rekonstrueerimise pikaajalise strateegia, mille peamine eesmärk on renoveerida enne 2000. aastat ehitatud hooned aastaks 2050 terviklikult. Strateegia peamine eesmärk on hoonefond rekonstrueerida energiatõhususe klassi C, seega on järgnevatel aastakümnetel vaja rekonstrueerida 100 000 üksikelamut, 14 000 korterelamut ja 27 000 mitteeluhoonet.

58% eluruumidest on ehitatud nõukogude ajal (1946–1990) ja need asuvad suures osas raudbetoonist paneelkorterelamutes. Magalad nagu Mustamäe, Õismäe, Lasnamäe või Annelinn on ajas kaotanud oma kunagise luksuse ning algse hea maine. Paneelmajad oma ruumidega on alla jäänud kaasaegsetele uusarendustele ning elamisstandarditele. Vaatamata headele asukohtadele, on paneelmajad eluasemena kaotanud oma väärtuse ning hooned ümbritsevat vabaplaneeringuga ruumi kritiseeritakse. Sarnaste probleemidega seisavad silmitsi ka paljud teised postsovetlikud riigid.

Siinkohal võiksime otsa vaadata viimastel aastatel hoogu kogunud renoveerimislainele, mis võiks olla kui pääsetee magalarajoonide ruumilise väärtuse tõstmiseks. Oleme ajahetkes, kus seisame silmitsi suuremahulise olemasoleva ruumi muutmisega. Senise praktika kohaselt soojustame küll hooned ilusti ära, saavutame C klassi, kuid tihti ühtegi lisaväärtust ei teki. Muudatused, mida suuremahulise tervikrenoveerimise käigus tehakse, jäävad püsima aga aastakümneteks ning tõenäosus, et omanikud lähiajal uuesti suuremaid hoonet ja seda ümbritsevat ruumi muutvaid otsuseid vastu võtavad, on väga väike. Seetõttu on oluline ka renoveerimisse suhtuda kui arhitektuursesse väljakutsesse.

Radikaalsemaks sekkumiseks olemasolevasse ruumi on elanikel vaja jõuda ühiste otsuste ning kompromissideni, mis tähendab, et ühistutel on ees suur hulk tööd jõudmaks soojustuspaneelidest edasi ruumiliste lahendusteni. Praegune praktika näitab, et hetkel jääb omanikele segaseks, mida täpsemalt renoveerimisprotsess tähendab, mis sammud selleks läbima peab ning milliseid muudatusi see ruumiliselt kaasa toob. Elanikud ei tunne rekonstrueerimistööde järele vajadust, sest renoveerimisprotsess tundub liigselt keeruline.

foto Eksdek fassaaditööd

foto autor Kristjan Ojang

Installatsioon “Las ma soojendan sind” tõmbab tähelepanu meie omavaheliste suhete olulisusele. Eestile omane eraomandikeskne ühiskond, kus igaüks hoolib vaid oma korteri või krundi piires toimuvast, ei soosi naabritevahelist koostööd, mis viiks kollektiivse ruumiloomeni. Kui tavapäraselt püüab iga maja iseseisvalt vaid oma majaga seotud probleeme lahendada, siis naabruskonnapõhine renoveerimine tekitab võimaluse ümber mõtestada ning uuendada ka (pool-)avaliku ruumi funktsiooni ja disaini ning anda elanikele parema lävepakuruumi. Seega pole kogukonnas vähem tähtis ka sotsiaalse kapitali kasvatamine ja ühistegevuse juurutamine. Määrav hetk ruumiliste otsuste tegemisel on ühistu koosolek. Seal tehakse otsus, kas renoveerida ja kuidas seda teha. Korteriühistut oma olemuselt võiks võtta kui üht kogukonna miniatuuri. Kuid kuna ühte kortermajja satuvad kokku elama üksteisele võõrad inimesed erinevate arvamustega, siis on kogukondliku mõtteviisi tekkimine keeruline. Konsensuse asemel saadavad koosolekut sageli vaidlused ning enda õigustamised. Ühistu koosolek on elanike jaoks tihtipeale pigem ebameeldiv kohustus kui tore kokkusaamine oma naabritega. Isegi kui otsuse tegemiseks on vaja 51% omanike häälest, ei tule sageli sedagi kokku ning otsuse langetamiseks tehakse korduskoosolek. Ruumilise kvaliteedi vaatenurgast on seetõttu just ühistu koosolek koht, mis vajaks sekkumist ning kus võiks läbi katsetada erinevaid kaasamisprotsesse. Teose nimi “Las ma soojendan sind” vihjabki sõbralike suhete loomisele enda naabritega ning kollektiivsele ruumiloomele.

Annelinna paneelkorterelamute piirkond

LAS MA SOOJENDAN SIND/ LET ME WARM YOU

märksõna: soojad suhted

INSTALLATSIOONI TEOSTUS

Installatsiooni käigus renoveerime “paneelmajade stiilis” ära Veneetsias hoone ühe fassaadi. Selle tulemusena kaob ära Veneetsiale omane dekoorirohkus ning toimub vaid nõ “plaastri peale panemine”, teisisõnu teeme maja paksuks. Justkui oleme oma C-energiaklassi eesmärgi saavutanud. Väljapaneku asukoha otsingute osas teeme koostööd ettevõttega Venice Art Factory, kellega oleme suhtluses olnud. Teose püstitamiseks otsime Veneetsias ilmeka fassaadiga hoonet, mille saaksime osaliselt ära katta enda teosega. Samuti vajame ka siseruumi osa, kuhu püstitada ekraan, mille abil korraldada fiktiivseid ühistukoosolekuid. Installatsiooni teostamiseks vajaminevad materjalid kogume võimaluse korral kokku Itaaliast kohapealt, otsime ning kasutame nii palju olemasolevat materjali, kui võimalik. Installatsiooni maha võtmisel suuname materjalid uuesti taaskasutamisesse. Kuna kasutame väga standardseid materjale, siis on neid kerge ehitusel taaskasutada.

Teine osa installatsioonist on video formaadis ühistu koosoleku läbimäng, kust näituse külastaja interaktiivselt osa saab võtta. Videotes on läbi mängitud erinevaid koosolekutel toimuvaid vestlusi, kust tulevad välja elanike poolt- ja vastuargumendid mitmete otsuste puhul. Kui külastaja näituseruumi siseneb, tekib tal tunne, et on sattunud ühistu koosolekule. Ekraani ümbritsevad penoplastist ehitatud istmed, mis asetsevad ruumis kaarjalt. Nõnda tekib istet võtnud külastajal ülevaade ka teistest koosolekul osalejatest. Enne istumist pakutakse külastajale ka teed ja küpsiseid hea meeleolu loomiseks. Seejärel satub ta diskussioonide keskele, mille käigus tehakse ruumilisi otsuseid. Külastaja saab ka ise otsuste tegemisel kaasa lüüa. Video peatub mitmetel kordadel ning ekraanile tekivad küsimused ja külastaja peab otsustama, kas ta on pakutud lahenduse vastu või poolt. Kui külastaja on poolt, annab ta sellest märku ning masin loeb hääled kokku. Vastavalt tulemusele jätkub video. Läbimängu lõpptulem on visand/eskiis hoonest, mis külastajate valikute põhjal tekkis ning laenusumma ruutmeetri kohta, mis sellega kaasneb.

Kolmas osa teosest on väljapaneku kontseptsiooni ja teemat avav kataloog. Kataloog põhineb jutustustel erinevate kortermaja elanikega, kes räägivad oma korteriühistu koosolekute kogemustest ning millel põhinevad ka kaadrid koosolekutest ja kerkinud küsimused.

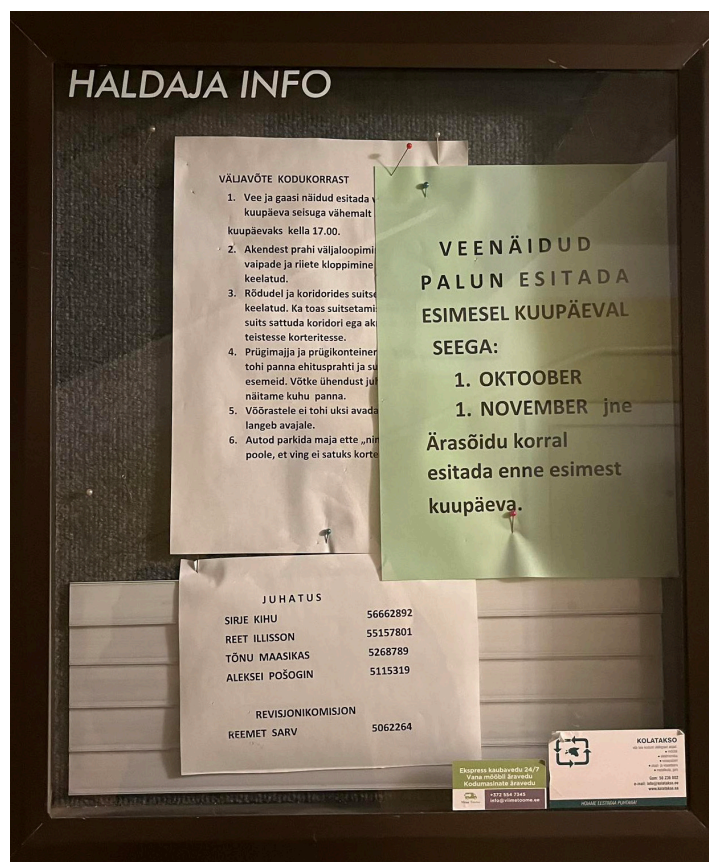

foto isiklikust kogust

KOOSOLEKU PÄEVAKORD

“Kas rõdusid laiendada?”

“Kas soojustame fassaadi?”

“Kas oled oma naabritega rahul?”

“Kas sisehoovi teha haljasala koos kasvuhoonega?”

“Kas aknaavad avada maani?”

“Kas katusele ehitada lisakorrus uute korteritega?”

“Kas esimene korrus avada äridele?”

“Kas ehitada korterid kokku?”

“Kas tahaksid majast ära kolida?”

EELARVE JAGUNEMINE

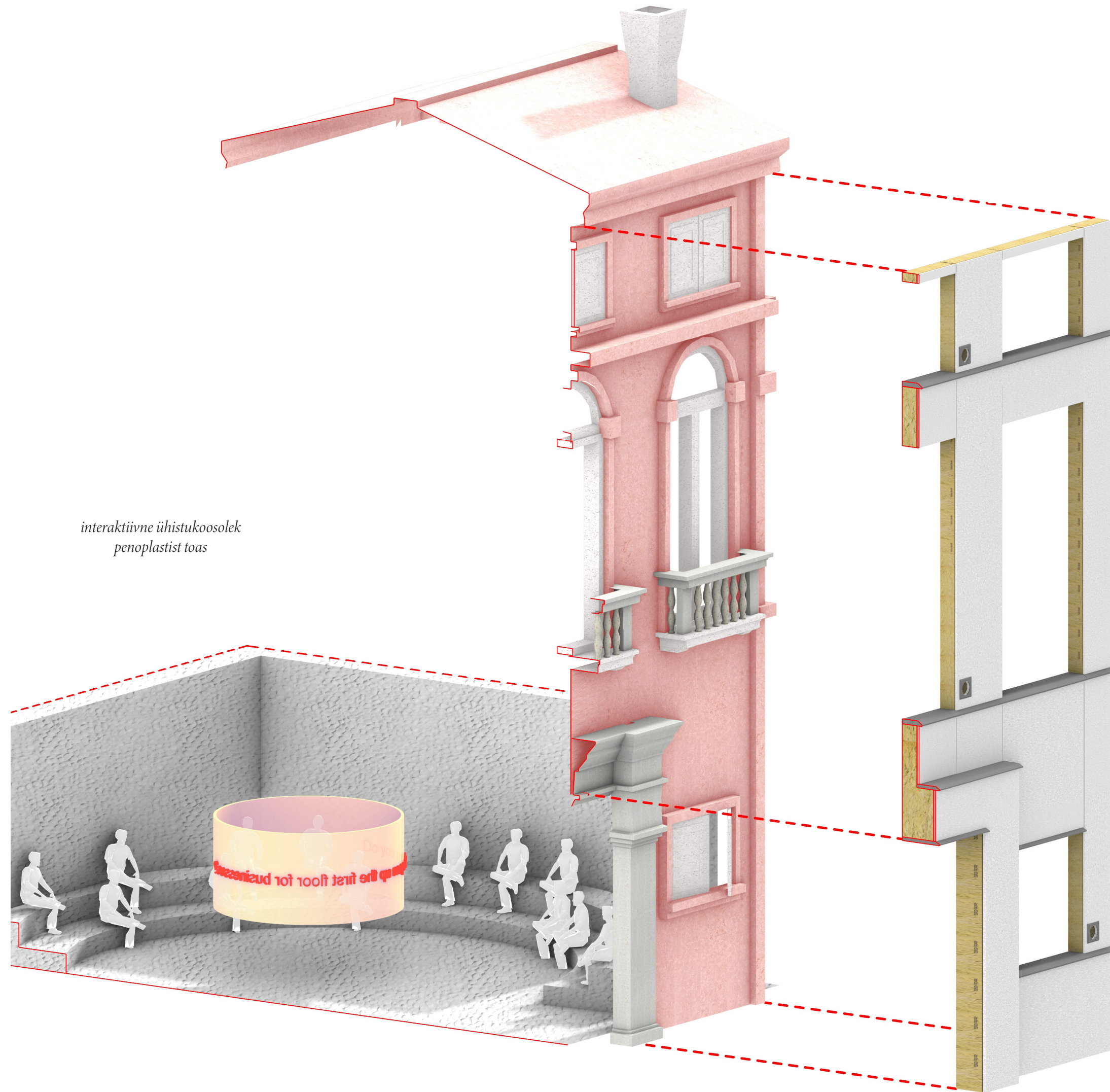
- Fassaadimaterjalid ja selle püstitamine;

- Näituseruumi sisu: ühistu koosolekute taastlavastus ja üles filmimine, selle näitamiseks vajaminev ekraan ning tehnika. Samuti ka siseruumi sisutamiseks vajaminev penoplast;

- Ühistu koosoleku simulatsiooni väljatöötamine.

Lisaks kurraatorimeeskonna töötasud, tekstide honorarid, näituse graafiline disain, näituse ülesse panek ja maha võtmine, kuraatorimeeskonna reisikulud.

*interaktiivne ühistukoosolek
penoplastist toas*

fassaadisoojustus

